

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 95 0 П 006384 16 Рев
Бања Лука, 14.9.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу које чине судија Роса Обрадовић, као предсједник вијећа, а судије Војислав Димитријевић и Горјана Попадић, као чланови вијећа, у правној ствари тужилаца Ј.В., И.Ш. и М.Ш., сви из Б., које заступају пуномоћници М.Т. и Д.Ш., адвокати из Т., против туженог МХ Е РС, ЗП ХЕ на Т. а.д. Т., кога заступа пуномоћник Ј.М., адвокат из Т., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца против пресуде Окружног суда Требиње број: 95 0 П 006384 16 Гж 3 од 25.5.2016. године, на сједници вијећа одржаној 14.9.2017. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужилаца Ј.В. и И.Ш. се дјелимично уважава и пресуда Окружног суда Требиње број: 95 0 П 006384 16 Гж 3 од 25.5.2016. године се преиначава у погледу одлуке о трошковима поступка тако што се поменути тужиоци обавезују туженом накнадити трошкове парничног поступка у износу од 20.222,43 КМ умјесто износа од 20.934,29 КМ, док се у преосталом дијелу ова ревизија одбија.

Ревизија тужиоца М.Ш. се одбацује.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Требињу број: 95 0 П 006384 15 П 3 од 5.11.2015. године обавезан је тужени исплатити: тужиоцу Ј.В. (у даљем тексту првотужилац) из основа накнаде штете настале на некретнинама поближе означеним том пресудом, за период од 1.1.2007. године па до 1.1.2015. године износ од 20.997,68 КМ, са законском затезном каматом почев од 1.1.2007. године па до коначне исплате, на име накнаде за уништено земљиште износ од 541,80 КМ, са законском затезном каматом почев од подношења тужбе 20.1.2010. године па до коначне исплате, те му из основа будуће штете, до експропријације дијела некретнина означених као к.ч. бр. 576/2 КО Б., којој по новом премјеру одговара к.ч. бр. 1698, а за остале некретнине до коначне изградње водосистема Горњи хоризонти у Д.п., плаћати у виду новчане ренте износ од 2.624,71 КМ годишње, најкасније до 1.1. идуће године за претходну годину, са законском затезном каматом почев од доспјелости сваког појединог износа па до коначне исплате; тужиоцу И.Ш. (у даљем тексту друготужилац) из основа накнаде штете настале на некретнинама означеним том пресудом за период

од 1.1.2007. године па до 1.1.2015. године исплатити износ од 25.715,60 КМ, са законском затезном каматом почев од 1.1.2007. године па до коначне исплате, те му на име накнаде за уништено земљиште исплати износ од 2.072,60 КМ, са законским затезним каматама почев од подношења тужбе 20.1.2010. године, као и из основа будуће штете у виду новчане ренте, до експропријације дијела некретнина означених као к.ч. бр. 575/2, којој по новом премјеру одговара к.ч. бр. 1702, и к.ч. бр. 666/2, којој по новом премјеру одговара к.ч. бр. 1718, а за остале некретнине до коначне изградње водосистема Горњи хоризонти у Д.п., плаћати износ од 3.214,45 КМ годишње, најкасније до 1.1. идуће године за претходну годину, све са законским затезним каматама почев од доспјелости сваког појединог износа па до коначне исплате; тужиоцу М.Ш. (у даљем тексту трећетушилац) из основа накнаде штете настале на некретнинама поближе означених том пресудом за период од 1.1.2007. године па до 1.1.2015. године исплатити износ од 13.640,64 КМ, са законском затезном каматом почев од 1.1.2007. године па до коначне исплате, на име накнаде за уништено земљиште исплатити му износ од 851,40 КМ, са законском затезном каматом почев од подношења тужбе 20.1.2010. године па до исплате, те му из основа будуће штете у виду новчане ренте, до експропријације дијела некретнина означених по старом премјеру као к.ч. бр. 575/1, којој по новом премјеру одговара некретнина означена као к.ч. бр. 1701/1, те некретнина по старом премјеру означена као к.ч. бр. 666/2, којој по новом премјеру одговара некретнона к.ч. бр. 1717/1, а за остале некретнине до коначне изградње водосистема Горњи хоризонти у Д.п., плаћати износ од 1.705,08 КМ годишње, најкасније до 1.1. идуће године за претходну годину, све са законским затезним каматама почев од доспјелости сваког појединог износа па до коначне исплате. Истом пресудом тужени је обавезан накнадити тужиоцима и трошкове парничног поступка у износу од 25.349,15 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда Требиње број: 95 0 П 006384 16 Гж 3 од 25.5.2016. године жалба туженог је уважена, а првостепена пресуда преиначена тако да су одбијени напријед наведени тужбени захтјеви тужилаца. Истом пресудом тужиоци су обавезани да накнаде туженом трошкове парничног поступка у износу од 20.934,29 КМ.

Против другостепене пресуде ревизију су изјавили тужиоци због повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи тако да жалба туженог буде одбијена, а првостепена пресуда потврђена, или укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужени је предложио да се иста одбије.

Ревизија тужилаца Ј.В. и И.Ш. је дјелимично основана, а ревизија тужиоца М.Ш. није дозвољена.

Одредбом члана 237. став 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске" број: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) је

прописано да ревизија није дозвољена ако вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази износ од 30.000,00 КМ и у привредним споровима 50.000,00 КМ.

Према одредби става 3. поменутог члана 237. Закона о парничном поступку, у случајевима у којима ревизија није дозвољена према одредби става 2. истог члана, странке могу поднијети ревизију против другостепене пресуде ако одлука о спору зависи од рјешења неког материјалноправног или процесноправног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, под условима поближе означеним том законском одредбом. Међутим, да би Врховни суд Републике Српске овакву ревизију дозволио, осим испуњености прописаних услова, одредбом става 4. исте законске одредбе је прописано да странка (ревидент) треба да јасно назначи правно питање због којег је поднијела ревизију, уз одређено навођење прописа и других важећих извора права који се на њега односе, те изложи разлоге због којих сматра да је оно важно за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени.

Тужиоци су у овом спору формални супарничари у смислу члана 362. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку. Предмет спора су њихови захтјеви исте врсте који се заснивају на битно истоврсном чињеничном и правном основу. Постоји стварна и мјесна надлежност истог суда за сваког од тужилаца, као и за тужене.

Када у тужби има више тужилаца, као у овом спору, код формалног активног супарничарства, сваки од тужилаца као супарничар је самостална странка у парници. Радње или пропуштање некога од њих не користи, нити штети другим супарничарима. У односу на сваког од формалних супарничара суд може посебно одлучивати. Нема правних сметњи да сваки од формалних активних супарничара поднесе посебно тужбу против истог туженог и да се води онолико парничних поступака колико има тужилаца. Процесно правни институт формалног супарничарства установљен је првенствено из разлога процесне економије да би се провео рационалнији, бржи и јефтинији поступак.

Околности, на које је указано, упућују на закључак да се вриједност предмета спора, када постоји формално активно супарничарство у смислу одредбе члана 316. Закона о парничном поступку одређује према вриједности сваког појединог захтјева, а не њиховог збира.

Према томе, вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде по ревизији тужилаца новчани износи: од 34.663,03 КМ у односу на првотужиоца; од 43.857,60 КМ у односу на друготужиоца; од 23.017,12 КМ у односу на трећетужиоца, тако да тужбеним захтјевом тражени износ у односу на овога тужиоца не прелази износ од 30.000,00 КМ.

Имајући у виду напријед изнесено у односу на трећетужиоца није испуњен услов из члана 237. став 2. Закона о парничном поступку, за допуштеност ревизије, јер у односу на овога тужиоца вриједност побијаног дијела правоснажне пресуде не прелази износ од 30.000,00 КМ.

Овај суд налази да нема мјеста да се одлучује по ревизији трећетужиоца у смислу одредбе члана 237. став 3. Закона о парничном поступку, јер овај ревидент није поступио у складу са цитираном одредбом става 4. истог законског члана.

Слиједом изложеног ваљало је ревизију трећетужиоца одбацити као недозвољену на основу члана 247. став 1. у вези са чланом 237. став 1. и 3. Закона о парничном поступку.

Ревизија прво и друготужиоца није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужилаца да им тужени накнади штету која је настала на њиховим земљишним парцелама након што је тужени изградио доводни тунел за акумулацију воде која се користи у хидроенергетске сврхе.

По проведеном поступку првостепени суд је утврдио: да су тужиоци власници, односно корисници некретнина наведених у тужбеном захтјеву; да се ове некретнине налазе у непосредној близини улазне грађевине тунела Д.п. –Ф.о п.; да су ове некретнине раније интезивно обрађиване; да предметне некретнине трпе двије врсте штете, тако што усљед дјеловања ерозионих процеса неке од парцела или дјелови тих парцела нестају и што се, такође усљед дјеловања ерозије са неких парцела односи оранични и хумусни слој; да висина штете коју су тужиоци претрпјели одговара износива који су тужбом тражени.

На основу резултата проведеног поступка првостепени суд је усвојио тужбени захтјев позивом на одредбе члана 156. став 3., члана 155., члана 154., члана 173. и члана 174. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39 /85, 45/89, 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93, 3/96, 39/03, 74/04).

Другостепени суд је након одржане расправе утврдио да тужиоци нису доказали узрочну везу између настале штете и употребе тунела на Д.-Ф. п., па је преиначио првостепену пресуду и одбио постављени тужбени захтјев, позивом на одредбе члана 173. и члана 174. Закона о облигационим односима.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Неоснован је ревизиони приговор да је другостепени суд починио повреду одредаба парничног поступка, јер иста постоји само ако суд у току поступка није примијенио или је неправилно примијенио коју одредбу Закона о парничном поступку, а то је било од утицаја на доношење законите и правилне пресуде. Наиме чињеница да је пред првостепеним судом саслушано у својству свједока лице које је брачни друг судије, члана вијећа пред другостепеним судом, сама за себе није довољна за закључак да је почињена повреда одредаба парничног поступка.

Прије свега у конкретном случају не ради се о обавезном разлогу за искључење судије у смислу одредбе члана 357. став 1. Закона о парничном поступку, већ евентуално о ситуацији из става 2. исте законске одредбе којом је прописано да судија може да буде изузет ако постоје околности које доводе у сумњу његову непристрасност (изузеће), као што је блиски однос са неком од странака или постоје било који други разлози који могу довести у питање његову непристрасност, тим прије када побијана пресуда није ни заснована на исказу овога свједока.

Чињеница да један од свједока саслушаних пред првостепеним судом је брачни друг судије, не спада у круг обавезних разлога за изузеће, односно искључење, па је стога било потребно поред ове чињенице указати на који начин се манифестовала пристрасност предметног судије, те у којој мјери је управо на исказу тога свједока заснована побијана пресуда. Према томе указивање ревизије на постојање ове везе није довољно да се закључак да је у конкретном случају почињена повреда одредаба парничног поступка из члана 209. у вези са чланом 357. став 2. Закона о парничном поступку.

Исто тако није од значаја указивање ревизије да је другостепени суд у предметној правној ствари два пута укидао првостепене пресуде, поступајући на тај начин супротно одреби члана 217. став 3. Закона о парничном поступку којом је прописано да ако другостепени суд оцијени да би првостепена пресуда требало поново да се укине, након што је она већ једанпут укинута поводом жалбе, дужан је заказати расправу, осим ако се ради о пресуди на основу признања, пресуди на основу одрицања и пресуди због пропуштања. Наиме, да би се радило о повреди одредаба парничног поступка у смислу члана 209. став 1. Закона о парничном поступку овакво поступање другостепеног суда мора бити од утицаја на доношење законите и правилне пресуде, што ревизија пропушта да укаже.

Одредбом члана 221. Закона о парничном поступку је прописано да другостепени суд испитује првостепену пресуду у оном дијелу у коме се побија жалбом, у границама разлога наведених у жалби, пазећи по службеној дужности на примјену материјалног права и повреде одредаба парничног поступка из члана 209. став 2. тачка. 2, 3, 8, 9, 12. и 13. тог закона које се односе на страначку способност и заступање.

С обзиром да је питање узрочне везе између настале штете и опасне дјелатности којом се бави тужени, чини основ одговорности тужене у смислу одредбе члана 173. Закона о облигационим односима, другостепени суд је био овлаштен да се овим питањем бави и по службеној дужности, јер се ради о правилној примјени материјалног права у смислу цитиране одредбе члана 221. Закона о парничном поступку, а на чињенице које су утврђене на расправи одржаној пред тим судом.

Имајући у виду напријед наведено, другостепени суд је након проведене расправе, а посебно саслушања вјештака М.В. утврдио да тужиоци нису доказали узрок штете на својим некретнинама, јер је поменути вјештак само поновио да „узрок

оштећења земљишта је дјеловање ерозивних процеса“, али да се при томе није упуштао у питање узрока тих ерозивних процеса, наглашавајући да не може дати налаз и мишљење у вези "техничке стране функционисања тунела", дакле о постојању узрочно-последичне везе између изградње тунела и саме штете. Ако се при томе има у виду да је предметни тунел саграђен још 1986. године, дакле 23 године прије него што је предметна тужба поднесена, односно 20 година прије него што је наводна штета настала, став другостепеног суда се чини исправним.

Ревизија губи из вида став другостепеног суда да чак и да је утврђен узрок штете опет се не би могао прихватити налаз и мишљење вјештака пољопривредне струке у дијелу у коме вјештак описује измаклу корист од култура које су тужиоци, како су тврдили, узгајали на предметном земљишту. Наиме, другостепени суд исправно закључује да је измакла корист онемогућавање по редовном току ствари очекиваног постизања неке материјалне користи, која би била постигнута да није спријечена наступањем штетног догађаја, те да ово очекивање мора бити и објективно извјесно а не тек само чисто субјективно очекивање од стране оштећеног. У овом смислу изјава друготужиоца да "...не живим ту има 30 година" показује да исти и није трпио било какву штету. Исто тако није спорно да ни првотужилац није изводио доказе о обиму искориштавања предметног земљишта прије него што је дошло до ерозивних процеса.

Имајући у виду наведено ревизија у погледу одлуке о главној ствари се указује као неоснована, па је одлучено као у изреци ове пресуде на основу одредбе члана 248. Закона о парничном поступку.

Што се тиче одлуке о трошковима поступка ревизијом се дјелимично основано приговора, с обзиром да из стања списка произилази да је у току поступка пуномоћник тужених улагао три жалбе против првостепених пресуда од 25.2.2011. године, 8.4.2014. године и 5.11.2015. године и тражио укупно 3.913,46 КМ (702+1605,32 + 1.606,14КМ), а побијаном пресудом му је досуђено 4.625,32 КМ (3.019,50 + 1.605,82 КМ), тако да је досуђено укупно 711,86 КМ више него што је тражено. Стога ваљало је преиначити побијану пресуду и досудити износ од 20.222,43 КМ умјесто износа од 20.934,29 КМ, а на основу одредбе члана 250. став 1. Закона о парничном поступку.

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић